

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/68/2022
Identifikačné číslo spisu:	2118010369
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2118010369.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci proti obvinenému Ľ. L. pre prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 25. apríla 2023 v Bratislave o dovolaní obvineného Ľ. L. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. októbra 2021, sp. zn. 3To/83/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ľ. L. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 3. októbra 2019, sp. zn. 1T/12/2018, uznal obvineného Ľ. L. vinným z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Trestného zákona a prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona, ktoré spáchal tak, že

1) 1. júla 2014 v čase približne o 09.30 hod. v P. na Ulici O. Z. viedol kolesový kľbový nakladač UNK 320 smerom z dvora rodinného domu číslo XXXX/X k otvorenej vstupnej bráne do dvora takým spôsobom, že pracovný stroj úmyselne nasmeroval na osobné motorové vozidlo zn. Mercedes Benz striebornej farby, evidenčného čísla P., ktoré bolo zaparkované v ľavej časti vstupnej brány, pred motorovým vozidlom položil lyžicu nakladača na zem a touto nabral motorové vozidlo v časti pod prednou nápravou, následne lyžicu nadvihol do výšky asi 30 až 40 cm a takto motorové vozidlo Mercedes Benz zatáčajúc vľavo tlačil pred sebou niekoľko metrov do priestoru križovatky, kde motorové vozidlo spustil z lyžice a tam ho ponechal, s kolesovým kľbovým nakladačom potom nacúval naspäť do dvora rodinného domu, čím spôsobil na motorovom vozidle Mercedes Benz poškodenia deformáciu predného nárazníka v pravej časti, rozbitie pravého predného hmlového svetla, deformáciu pravého predného blatníka, poškodenie čelného skla vpravo, pravého predného kolesa, a tak majiteľovi vozidla H. L. spôsobil škodu vo výške 1.780,34 eura

2) 4. júla 2016 v čase približne od 10.30 hod. do 11.00 hod. v P. na N. O. Z. číslo XXXX/X využil situáciu, keď jeho matka Š. L., nar. X. C. XXXX, vyšla z domu na ulicu, aby si prevzala dôchodok od

poštárky, pričom zatvoril a zvaril vstupnú bránu do dvora rodinného domu, a tak Š. L. znemožnil návrat do domu, zároveň ju na výzvy odmietol vpustiť do vnútra rodinného domu a bránil jej v bývaní a užívaní bytu č. 1 na 1. poschodí rodinného domu, a to napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Trnava z 14. januára 2016, sp. zn. 11C/96/2015, právoplatným 20. februára 2016, bola Š. L. povinná vypratať tento byt do 30 dní až po zabezpečení náhradného bytu, dovtedy tak mohla byt užívať, pričom náhradný byt poškodenej nezabezpečil.

Za to mu okresný súd vo výroku I. uložil podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. h) a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, ktorého výkon podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu podmienenčne odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorú podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona ustanovil v trvaní 3 roky. Súčasne mu okresný súd podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona v spojení s § 51 ods. 4 písm. a), písm. e) Trestného zákona uložil aj primerané povinnosti spočívajúce v príkaze: nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu, a osobne alebo verejne sa ospravedlniť poškodeným H. L. a Š. L.. Rovnako mu okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil povinnosť nahradiť poškodenému H. L., nar. XX. E. XXXX v X., trvale bytom P., K. XXX/XX, škodu vo výške 1.780,34 eura, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (čím je určená vykonateľnosť tohto výroku rozsudku, nie povinnosť v tejto lehote škodu nahradiť).

Okresný súd vo výroku II. obvineného L. L. podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava zo 7. februára 2018, sp. zn. 4Pv 127/15, pre skutok 3) právne posúdený ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona na skutkovom základe, že 4. júla 2016 v čase približne o 19.30 hod. v P. na Ulici O. Z. pred rodinným domom číslo XXXX/X fyzicky napadol svojho brata H. L. a jeho manželku H. L. tým spôsobom, že najskôr rukou udel H. L. po jej ruke, v ktorej držala mobilný telefón a ten v dôsledku toho spadol na zem, následne drevenou baseballovou palicou udel H. L. dvakrát do oblasti hlavy, keď pristúpil H. L. manželke na pomoc, aby ju chránil pred útokom, pri vzájomnom zápasení obvinený odsotil H. L. a H. L., ktorí následkom toho spadli na zem do hliny, kde baseballovou palicou opakovane udieral H. L. a H. L. po nohách, rukách a hornej časti tela - trupu, potom ako sa H. L. podarilo zmocniť baseballovej palice, tak obvinený zobral do rúk dve tehly, jednou tehlo udel H. L. do vrchnej časti hlavy a druhú tehlu hodil H. L. do oblasti hrudníka, čím spôsobil H. L. zranenia: pomliaždenie mäkkých tkanív hlavy s príznakmi vegetatívnej symptomatológie, tržne zmliaždenú ranu v čelovo-vlasovom prechode hviezdicového tvaru asi 3 x 2 cm veľkú zasahujúcu do podkožného tkaniva, pomliaždenie a podvrtnutie krčnej chrčtice, pomliaždenie mäkkých tkanív pravého ramena a pravého predlaktia s odreninami kože, pomliaždenie mäkkých tkanív pravého predkolenia s odreninou kože a zlomeninu v oblasti hlavice - krčka pravej členkovej kosti, ktoré si vyžiadali celkovú dobu liečenia a obmedzení v obvyklom spôsobe života v trvaní od 4. júla 2016 do 17. augusta 2016, práceneschopnosť v trvaní minimálne 2 mesiace, a H. L. spôsobil zranenia: pomliaždenie mäkkých tkanív pravého predlaktia s odreninou kože, pomliaždenie mäkkých tkanív pravého stehna nad kolenom s odreninou kože a natiahnutie - pomliaždenie svalstva ľavého lýtko v oblasti vnútornej strany, ktoré si vyžiadali dobu liečenia, práceneschopnosť a obmedzenia v obvyklom spôsobe života v trvaní 1 týždeň, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Súčasne okresný súd podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku poškodených Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., so sídlom Bratislava-mestská časť Petržalka, Panónska cesta 2, IČO: 35937874, so svojimi uplatnenými nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Prokurátor a obvinený napadli uvedený rozsudok okresného súdu odvolaniami. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 19. októbra 2021, sp. zn. 3To/83/2020, vo výroku I. podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o vine vo výroku II., ktorým bol obvinený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava zo 7. februára 2018, sp.

zn. 4 Pv 127/15/2207-97, oslobodený pre skutok v bode 3) obžaloby, ako aj celý výrok o treste a spôsobe jeho výkonu. Výrok I., skutky 1) a 2) o vine, ako i výrok o náhrade škody zostáva nedotknutý. Krajský súd podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Vo výroku II. krajský súd zamietol odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré nebolo obvinenému doručené, nakoľko zásielka bola neprevzatá v odbernej lehote a vrátená okresnému súdu 2. marca 2022, a jeho obhajcovi bolo doručené 8. februára 2022, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 12. mája 2022 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený poukázal na § 2 ods. 7, § 321 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. g), § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a uviedol, že v skutku v bode 1) je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku]. Pokračoval, že na hlavnom pojednávaní 9. apríla 2019 (str. 4 zápisnice) svedok Ing. Y. R. po nahliadnutí do odborného vyjadrenia č. 05/2014 (č. l. 498-507) prečítal položené otázky a svoje odpovede na ne z tohto odborného vyjadrenia. Zo zápisnice z termínu hlavného pojednávania podľa obvineného nevyplýva, že by sa svedok Ing. Y. R. výslovne odvolal na odborného vyjadrenia č. 05/2014, a napriek tomu boli časti z uvedeného odborného vyjadrenia prečítané, čím v konaní podľa obvineného došlo k podstatnej chybe, ktorá napadnutým výrokom predchádzala, boli porušené ustanovenia § 268 ods. 2 a ods. 5 Trestného poriadku (ktoré následne citoval), ktorými sa malo zabezpečiť objasnenie veci. Ďalej poznamenal, že na hlavnom pojednávaní 9. apríla 2019 (str. 3 zápisnice) bol postup súdu nasledovný: samosudca uviedol, že navrhuje, aby svedok pre toto trestné konanie vypracuje iné odborné vyjadrenie s otázkami, ktoré budú súvisieť aj s týmto kamerovým záznamom, prípadne aj s ďalšími na žiadosť procesných strán, s tým, že svedok by vychádzal aj zo záverov svojho skôr vypracovaného odborného vyjadrenia. Následne opatrením okresného súdu č. k. 1T/12/2018-856 z 9. mája 2019 súd pribral do konania znalca Ing. Y. R. (ďalej tiež „znalec“). Uvedený postup zo strany súdu považoval obvinený za nadmerný aktivizmus súdu smerom k dokazovaniu (opatrenie o pribratí znalca), ktoré malo byť navrhnuté prokurátorom (nie súdom), aby bolo unesené dôkazné bremeno, čím podľa neho bola porušená zásada kontradiktórnosti konania a v nadväznosti na to aj právo obžalovaného na spravodlivý súdny proces podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Dodal, že súd nemá nahrádzať autonómnou iniciatívu prokurátora na navrhovanie dokazovania. Ďalej obvinený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. decembra 2015, sp. zn. 2Tost/35/2015, uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23. júna 2015, sp. zn. 4To/64/2015, a uviedol, že predpokladom na použitie dôkazu, je jeho získanie zákonným spôsobom. Obvinený mal za to, že v dôsledku vyššie opísaného výslovného neodvolania sa svedka Ing. Y. R. na odborné vyjadrenie č. 05/2014 a nadmerného aktivizmu súdu (porušenia zásady kontradiktórnosti konania) v jeho neprospech, nemohli byť výsluch menovaného svedka na hlavnom pojednávaní 9. apríla 2019 a výsluch znalca na hlavnom pojednávaní 10. septembra 2019 ako dôkazné prostriedky (nezákonne vykonané dôkazy), ktorými bolo porušené jeho právo na spravodlivé konanie, podkladmi pre výrok o jeho vine podľa rozsudku a v nadväznosti na to ani podkladom pre dovolaním napadnuté uznesenie. Dodal, že uvedený nedostatok nebol odstránený ani v odvolacom konaní. Ďalej obvinený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. októbra 2018, sp. zn. 3Tdo/33/2018, a uviedol, že súd z vlastnej iniciatívy zabezpečil pribratie znalca, čím bolo zásadným spôsobom zasiahnuté do kontradiktórneho procesu garantovaného Trestným poriadkom. Argumentoval, že je porušením práva na spravodlivé konanie, ak sa iniciatívne zo strany súdu vykonávajú dôkazy, ktoré prokurátor a ani obžalovaný vôbec nenavrhli. Takýto postup súdu v tomto smere je podľa neho nezlučiteľný s ideou spravodlivého procesu, a preto, ak aj tieto dôkazy boli súdom na základe jeho vlastnej iniciatívy vykonané, nie je možné na ne prihliadať. Dodal, že súd v kontradiktórnom konaní nemôže byť akýmsi „pomocníkom“ prokurátora. V ďalšej časti poukázal na ust. § 2 ods. 5, ods. 7, ods. 10, ods. 11, ods. 14 Trestného poriadku a uviedol, že iniciatíva súdu v zmysle § 2 ods. 11 Trestného poriadku má určité hranice určené ako právo obžalovaného na spravodlivý proces (§ 2 ods. 7 Trestného poriadku) ako aj zásadou rovnosti strán v konaní pred súdom a kontradiktórnym procesom (§ 2 ods. 14 Trestného

poriadku); súd má rozhodnúť spor medzi prokurátorom (štátom) a obvineným, pričom nesmie dochádzať napomáhaniu žiadnej zo strán. Obvinený opätovne poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. decembra 2015, sp. zn. 2Tost/35/2015, uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2016, uviedol, že najvyšší súd jednoznačne skonštatoval, že nie je úlohou súdu na hlavnom pojednávaní napomáhať dokazovaniu, tvoriacemu podklad pre uznanie viny, kde najvyšší súd ďalej uviedol, že „to platí aj pre eventuálne nedostatky znaleckých posudkov, a to vo vzťahu k pochybnostiam o ktoromkoľvek kvalifikačnom momente, vrátane okolností podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby (rozsahu činu a iné)“.

Obvinený k skutkom v bodoch 1) a 2) rovnako uviedol, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zistených skutkov [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Namietal, že v danom prípade oboch odvolaní napadnutých skutkoch mala byť uplatnená zásada ultima ratio ako interpretačné pravidlo vylučujúce naplnenie formálnych znakov skutkových podstat trestných činov, nakoľko poškodení majú možnosť uplatňovať si svoje prípadné tvrdené nároky podľa súkromnoprávných predpisov uplatňovaním prostriedkov občianskeho práva (inštitút žaloby o zaplatenie náhrady škody za prípadný majetkový úbytok spočívajúci v znížení hodnoty vozidla alebo nákladov na obstaranie ubytovania), a to aj za situácie, ak by súd neaplikoval materiálny korektív v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona; trestnoprávne prostriedky sú v tomto prípade podľa neho nadbytočné. Princíp ultima ratio teda vylučuje spáchanie trestných činov, t. j. naplnenie formálnych znakov skutkových podstat konkrétnych trestných činov uvedených vo výroku I. rozsudku. Súd v odôvodnení rozsudku podľa obvineného dostatočne nevysvetľuje, či konanie opisované v skutkoch 1) a 2) by malo byť natoľko intenzívne v obžalobe tvrdenej protiprávnosti, že by sa jednalo o zjavný exces zo súkromnoprávných vzťahov. Neaplikovanie zásady ultima ratio bolo podľa neho strohým formalizmom súdu bez dostatočne presvedčivého vysvetlenia úvah vylučujúcich uvedenú zásadu v rozpore s § 186 ods. 1 Trestného poriadku, čo spôsobovalo nepreskúmateľnosť rozsudku. Dodal, že uvedený nedostatok nebol odstránený ani v odvolacom konaní. Vzhľadom na citovaný článok (Princíp ultima ratio ako interpretačné pravidlo a majetkové trestné činy, <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a499-princip-ultima-ratio-ako-interpretacne-pravidlo-a-majetkove-trestne-ciny>) súd prvého stupňa ako aj odvolací súd mali podľa obvineného v oboch prípadoch aplikovať zásadu ultima ratio. Rozsudok súdu prvého stupňa ako aj uznesenie odvolacieho súdu sa opierajú o vyššie uvedený dôkaz, ktorý nebol z už v odvolaní aj v tomto dovolaní vysvetlených dôvodov vykonaný zákonným spôsobom a nesprávne nebol aplikovaný princíp ultima ratio, pričom ani odvolací súd sa s týmito pochybeniami presvedčivo nevysporiadal v zmysle ich odstránenia. Vyššie uvedený postup súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu bol teda podľa obvineného v rozpore s právom na spravodlivý proces v zmysle ust. § 2 ods. 7 Trestného poriadku a s čl. 6 Dohovoru. Zopakoval, že rozsudok je z tohto dôvodu aj nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a chýbajúce dostatočné dôvody, na ktorých by malo byť rozhodnutie súdu založené, čím bolo okrem § 176 ods. 2 Trestného poriadku porušené aj jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa § 2 ods. 7 Trestného poriadku a ide o rozhodnutie v konečnom dôsledku aj v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. S ohľadom na vyššie uvedené poukázal na nálezy Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 236/06, IV. ÚS 150/03, a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. novembra 2017, sp. zn. 4Tdo/57/2016.

V súlade s vyššie uvedeným obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon, v konkrétnych príslušných ustanoveniach, a aby dovolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení ku konkrétnym vysloveným námietkam obvineného konštatoval, že okresný súd sa právne kvalifikovaným spôsobom v rozsudku vysporiadal so všetkými relevantnými obhajobnými vyjadreniami obvineného a jeho obhajcu, vykonanými dôkazmi a nimi zistenými skutočnosťami, špecifikoval svoje skutkové a právne úvahy, jeho meritórne rozhodnutie podľa prokurátora vychádzalo z riadne a úplne zisteného skutkového stavu. Pokračoval, že krajský súd v rámci odvolacieho konania vo svojom uznesení precízne a podrobne vysvetlil z akých konkrétnych dôvodov odvolanie obvineného zamietol a ako sa vysporiadal s

argumentáciou obsiahnutou v riadnom opravnom prostriedku obvineného, vrátane vecne totožných námietok smerujúcich proti neuplatneniu princípu ultima ratio, či aktívnemu prístupu prvostupňového súdu v súvislosti s pribratím znalca Ing. R. na podanie ďalšieho odborného vyjadrenia. Podľa prokurátora obidve súdne rozhodnutia meritórnej povahy spĺňajú všetky formálne a obsahové zákonné náležitosti výroku aj ich odôvodnenia, preto podľa neho môžu byť definované ako preskúmateľné, presvedčivé a zrozumiteľné, výhrady obvineného týkajúce sa arbitrárnosti rozsudku a uznesenia považoval prokurátor v celom rozsahu za neopodstatnené. Prokurátor poznamenal, že na hlavnom pojednávaní vykonanom v termíne 9. apríla 2019 svedok - znalec Ing. Y. R. poukázal na vypracovanie odborného vyjadrenia v prípravnom konaní, súd následne so súhlasom procesných strán umožnil Ing. R. nahliadnuť do jeho odborného vyjadrenia, prečítať otázky položené v opatrení z pribratia do konania a odpovede - závery znalca. Na otázku prokurátora uviedol, že zotrváva na záveroch odborného vyjadrenia, obhajca ani obvinený nenamietali spôsob vykonania výsluchu. Znalec sa tak na hlavnom pojednávaní podľa prokurátora de facto výslovne odvolal na obsah odborného vyjadrenia a potvrdil prijaté závery (odpovede). Pokračoval, že procesný postup súdu v súvislosti neodporuje zákonnému ustanoveniu § 268 ods. 2, ods. 5 Trestného poriadku, dôkaz bol na hlavnom pojednávaní vykonaný v súlade so zákonom a súd preto mohol na tento dôkaz pri rozhodovaní o vine prihliadať. Na rovnakom pojednávaní prokurátor navrhol prehrať znalci Ing. R. kamerový záznam predložený do trestného konania samotným obvineným, nakoľko ho nemal k dispozícii pri vyhotovovaní odborného vyjadrenia v prípravnom konaní, a to za účelom následného kladenia otázok vzťahujúcich sa ku kamerovému záznamu v spojení s odborným vyjadrením predloženým v prípravnom konaní. Samosudca na to predniesol návrh, že bude vydané opatrenie na pribratie dotknutého znalca do konania k podaniu nového odborného vyjadrenia v súvislosti s kamerovým záznamom, ktorému môžu procesné strany položiť príslušné otázky. Obvinený a jeho obhajca, prokurátor súhlasili s uvedeným postupom a na dodatočnú výzvu súdu predložili navrhované otázky pre znalca, podľa ktorých súd vydal opatrenie. Podľa prokurátora súd postupoval v medziach ust. § 2 ods. 11, ods. 18 Trestného poriadku, podľa ktorých súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhli a súd riadi dokazovanie, čím je založená legitimita súdu vstupovať do procesu dokazovania a byť iba nezávislým a najmä pasívnym pozorovateľom súdneho konania za súčasného dodržania primeraných hraníc vlastnej sudcovskej iniciatívy v dôkaznom procese. Prokurátor upozornil na skutočnosť, že prvotný impulz v podobe návrhu na predloženie kamerového záznamu znalci na oboznámenie sa s jeho obsahom a na to nadväzujúce vypočutie znalca bol zo strany prokurátora, súd navrhol len iný spôsob vykonania dôkazu, ktorý aj obvinený so svojim obhajcom akceptovali. Predmetný postup súdu nemohol podľa prokurátora spôsobiť a nezakladal porušenie práva obvineného na spravodlivý súdny proces ani nerešpektovanie zásady kontradiktórnosti konania - rovnosti strán. V zhode s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prípade ak páchatel' svojim konaním naplnil zákonné - formálne znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdov vykonať trestné stíhanie a vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť proti páchatel'ovi za splnenia určených legálnych podmienok, pričom princíp ultima ratio možno uplatniť výlučne prostredníctvom tzv. materiálneho korektívu v zmysle hľadísk § 10 ods. 2 Trestného poriadku. Krajský súd v odôvodnení uznesenia podľa prokurátora dostatočne vyargumentoval z akého dôvodu nemohol byť aplikovaný princíp ultima ratio na daný trestný prípad s poukazom vyššiu závažnosť a početnosť skutkov, spôsob ich spáchania a okolnosti, za ktorých boli obvineným spáchané, následky a motiváciu konania, postoj obvineného k trestnej činnosti, osobné pomery obvineného a jeho celkové správanie k poškodeným, opakovanie protiprávneho konania trestného charakteru, status poškodených, osobitne jeho matky ako osoby vyššieho veku a iné.

Na základe zistených skutočností je podľa prokurátora prípustné a vecne správne vysloviť záver, že v predmetnej trestnej veci nie sú naplnené obligatórne dôvody na podanie dovolania v rozsahu uplatnenom obvineným v podanom dovolaní podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku, resp. ani ostatné zákonom predpokladané dôvody. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu neboli podľa prokurátora založené na podstatnom dôkaze alebo dôkazoch, ktoré by súd nevykonával zákonným spôsobom, rovnako rozhodnutie nemalo podľa neho podklad v nesprávnom právnom posúdení zistených skutkov a nebolo založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

S prihliadnutím na zosumarizované skutočnosti prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí konanom podľa § 381 Trestného poriadku bez preskúmania veci podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Podaním doručeným okresnému súdu 16. augusta 2022 (č. l. 1079) sa k dovolaniu obvineného proti výroku II. napadnutého uznesenia krajského súdu prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu vyjadrili poškodení, ktorí uviedli, že odvolací súd pokiaľ ide o skutky 1) a 2) správne zistil a konštatoval, že okresný súd v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci vykonal všetky dôkazy, ktoré mal k dispozícii a to pri uplatnení všetkých základných zásad, ktorý trestný proces upravujú. Pokračovali, že vo vzťahu k napadnutému výroku o vine obvineného okresný súd jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za dokázané, o ktoré skutočnosti svoje tvrdenia oprel a akými úvahami sa spravoval. Pokiaľ ide o odôvodnenia rozsudku, tento podľa nich zodpovedá zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ust. § 168 Trestného poriadku a odvolací súd sa bez výhrad s týmto odôvodnením stotožnil a odkázal naň. Zároveň za účelom skonštatovania správnosti rozhodnutia okresného súdu odvolací súd už len dodal, že vzhľadom na dostatočné a náležite vykonané dokazovanie okresným súdom vo vzťahu ku skutkom v bode I., vysporiadanie sa so všetkými dôkazmi vo vzájomnom súhrne (t. j. s dôkazmi svedčiacimi tak v prospech ako aj v neprospech obvineného) tiež obhajobou obvineného prezentovanou už počas prvostupňového konania, ako aj riadne odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolací súd už len odkázal na správnosť skutkových ako aj právnych záverov okresného súdu bez potreby ich ďalšieho opakovania. Odvolací súd zároveň poukázal aj na to, že v dvojstupňovom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu a v prípade ak sa odvolací súd stotožnil s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne, nie je potrebné aby tieto opakoval vo svojom rozhodnutí, ale stačí aby na tieto len stručne poukázal (uznesenie Najvyššieho súdu z 23. januára 2018, sp. zn. 2Tdo/2/2018).

Ďalej uviedli, že vzhľadom na vyššie uvedeného skutočnosti sa odvolací sústredil len na odvolacie námietky obvineného, pričom obvinený tak v odvolaní ako aj v tomto dovolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti a ani relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť iný záver ako záver o vine. Odvolací súd vo vzťahu k všeobecným námietkam obvineného o porušení práva na spravodlivý proces, porušení zásady kontradiktórnosti a rovnosti strán, nesprávnom právnom posúdení, nedostatočne vykonanom dokazovaní a ďalšie, poukázal na to, že obvinený tieto údajné pochybenia nijako bližšie nezdôvodnil. Odkázal len na početnú judikáciu všeobecných súdov Slovenskej republiky tak, ako to urobil aj v tomto dovolaní bez súvislosti s prejednávanou vecou. Z uvedeného podľa poškodených vyplýva, že odvolací súd sa nemohol s uvedenými námietkami vysporiadať, nakoľko nemal vedomosť v čom podľa obvineného tieto pochybenia mali spočívať. Zdôraznili, že nie je povinnosťou súdu nahrádzať procesnú aktivitu strany nahrádzaním, či domýšľaním si podstaty odvolacích dôvodov. Pokiaľ ide o námietku, ktorou obvinený namietal príbratie znalca Ing. Y. R. do konania, čo označuje ako neprimeranú aktivitu zo strany súdu a tiež porušenie princípu kontradiktórnosti konania, poukázali na ust. § 2 ods. 11 Trestného poriadku, ktorým je daná legitimita súdu vstupovať do procesu dokazovania a nebyť len nezávislým pozorovateľom súdneho konania. Je podľa nich pravdou, že iniciatíva súdu pri vykonávaní dokazovania má svoje hranice a tie končia tam, kde začínajú hranice spravodlivého procesu a hranice rovnosti strán v konaní pred súdom a konradiktórneho procesu. Príbratím znalca Ing. Y. R. podľa poškodených nedošlo k žiadnemu porušeniu procesných predpisov a už vôbec nie práva obvineného na spravodlivý proces. Okresný súd tento postup riadne odôvodnil [potrebou zodpovedania odborných otázok o priebehu nehodového deja vo vzťahu k skutku 1)], pričom na potrebu skúmania funkčnosti nakladača upozorňoval práve obvinený. Poznamenali, že s takýmto procesným postupom súhlasili všetky procesné strany a to prokurátor, obvinený, ako aj poškodení. Procesné strany boli zároveň okresným súdom vyzvané na predloženie otázok znalci, čo opäť obvinený ako ja okresný prokurátor využil. Snahu o spochybnenie takého správneho postupu okresného súdu je podľa poškodených nutné hodnotiť opäť ako účelovú a ničím nepodloženú snahu zo strany obvineného zbaviť sa trestnej zodpovednosti.

Na základe vyššie uvedených skutočnosti poškodení navrhli Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky

predmetné dovolanie proti uznesenie krajského súdu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) preskúmal dovolanie obvineného a zistil, že dovolanie síce bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku, dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

Podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmieňacom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmieňacom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Ustanovenie § 368 ods. 2 Trestného poriadku predstavuje taxatívny výpočet tých rozhodnutí vo veci samej, proti ktorým je dovolanie prípustné. Spoločným znakom všetkých týchto rozhodnutí je, že ide o tzv. meritórne rozhodnutia, teda rozhodnutia vo veci samej, ktorými sa trestného stíhania obvineného končí ako celok.

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok, má v trestnom procese výnimočné postavenie a bolo by nelogické jeho osobitný štatút narušať aj možnosťou napadnúť tiež parciálne rozhodnutia, ktorých zákonnosť a dôvodnosť (aplikácia) je posudzovaná napokon v celkovom kontexte pri rozhodovaní in meritum. Pripustenie možnosti určitej parciálnosti dovolania by napokon so sebou prinieslo aj nezodpovedné predlžovanie trestného stíhania, čo odporuje aj tendencii Trestného poriadku (ako vyplýva aj z rôznych lehôt) trestné veci prerokovať a rozhodnúť v primeranej lehote (§ 2 ods. 6, ods. 7 Trestného poriadku).

V tejto spojitosti treba uviesť, že v prípade, keď odvolací súd zruší napadnutý rozsudok len vo výroku o treste (ako sa stalo v posudzovanom prípade) a v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa, v ktorom prípade výrok o vine nadobudne právoplatnosť, dovolanie nemožno podať len proti výroku o vine, keďže vo veci existuje stav neukončeného trestného stíhania. V takom prípade je potrebné vyčkať na uloženie trestu, alebo na upustenie od potrestania. Lehota na podanie dovolania potom aj vo vzťahu k výroku o vine plynie od doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o uložení trestu alebo bolo upustené od potrestania páchatel'a. Teda ak odvolací súd zruší napadnutý rozsudok len vo výroku o treste a len v tomto rozsahu vráti vec súdu prvého stupňa, čím výrok o vine nadobudne právoplatnosť, dovolanie nemožno podať len proti výroku o vine, keďže vo veci existuje stav neukončeného trestného stíhania. V takom prípade treba vyčkať na rozhodnutie o treste. Lehota na podanie dovolania potom aj vo vzťahu k výroku o vine plynie od doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o uložení trestu alebo bolo upustené od potrestania (pozri rozsudok najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 88/2014).

Najvyšší súd si je vedomý rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý v náleze z 28. januára 2014, sp. zn. II. ÚS 177/2012, uviedol, že ak v trestnom konaní odvolací súd rozhodne tak, že výslovne zamietne odvolanie obvineného proti výroku rozsudku o vine, vo vzťahu k ostatným výrokom rozsudku však podľa § 320 a § 321 Trestného poriadku postupuje tak, že ich zruší a prikáže súdu prvého stupňa, aby vec opätovne prejednal, treba ustanovenia § 368 ods. 1 a 2 písm. a) a h) Trestného poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2011 vykladať ústavokonformne tak, že proti takémuto výroku o (čiastočnom) zamietnutí odvolania je prípustné dovolanie. Súčasne však poukazuje na aktuálnejšie rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. marca 2023, sp. zn. IV. ÚS 415/2020, v ktorom poznamenal, že nález č. k. II. ÚS 177/2012 je skôr ojedinelým odklonom od inak jeho konštantnej judikatúry v otázke výroku o čiastočnom zamietnutí podaného odvolania.

Najvyšší súd uzatvára, že dovolaním možno v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku napadnúť len meritórne rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je právoplatné tak vo výroku o vine, ako aj vo výroku o treste, prípadne ochrannom opatrení alebo upustení od potrestania, a ktorým sa skončilo trestné stíhanie obvineného v danej veci ako celok (uznesenie najvyššieho súdu z 31. augusta 2016, sp. zn. 5 Tdo 66/2016, odlišné stanovisko sudkyne Ivety Macejkovej vo veci sp. zn. II. ÚS 177/2012).

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného L. L. podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.